

Rodičovství podle Bahá'í principů – studijní program

© Bahá'í nakladatelství s.r.o., 2008, prozatímní překlad prvních 5 kapitol z celkových 12.

OBSAH

Jak vzbudit u vašich dětí zájem o duchovní ideály

Jak projevovat lásku tak, aby ji šlo cítit

Komunikace a vztahy v rodině

Konzultace u vás doma

Výchova

Úvod

Tato brožurka o Bahá'í rodičovské výchově byla původně zpracována Národním výborem pro rozvoj Bahá'í společenství (National Bahá'í Community Development Committee) a později Výborem pro manželství a rodinný rozvoj (Marriage and Family Development Committee) australského Bahá'í společenství. Naší inspirací, vzorem a pomyslným „odrazovým můstkem“ byla příručka pro Bahá'í rodiče (Bahá'í parent program) Národního výboru pro vzdělání (National Education Committee) Bahá'í Spojených států. Kapitoly „Jak projevovat lásku tak, aby ji šlo cítit“ a „Modlitba, meditace a deepening u vás doma“ jsou s malými úpravami celé převzaty z americké publikace a obsah dvou dalších – „Výchova“ a „Literatura v naší knihovničce“ – v podstatné míře vychází ze stejnojmenných kapitol tamtéž. Tyto materiály jsou vydány se svolením Národní duchovní rady Bahá'í Spojených států.

Dvě ze šesti zbývajících kapitol jsou úplně nové. Ostatní čtyři se zabývají podobnými tématy jako v původní americké publikaci, ale kromě několika citátů se jejich obsah liší. Doufáme, že vydání této publikace bude mezi prvními plody Šestiletého plánu, který byl iniciován Světovým domem spravedlnosti s cílem podnítit výměnu vzdělávacích materiálů mezi různými Národními duchovními radami.

Cíle

Studijní program vychází z Bahá'í písem. Jeho záměrem je napomoci jeho účastníkům porozumět vedení obsaženému v Písmech do větší hloubky a podělit se o ně s ostatními. Dalším cílem je zohlednit praktické situace, se kterými se Bahá'í rodiče setkávají, dát jim příležitost podělit se o svoje zkušenosti a podporovat a povzbuzovat se navzájem.

Struktura

Program je možné prostudovat v jednom kuse během jednoho víkendu nebo v průběhu deseti studijních setkání. Návrh možného průběhu, který bere v úvahu obsah jednotlivých kapitol a potřeby účastníků je načrtnut níže:

Sobota

- 9:30 Přivítání a úvod
- 10:00 Jak vzbudit u vašich dětí zájem o duchovní ideály
- 11:00 Dopolnední svačinka
- 11:30 Jak projevovat lásku tak, aby ji šlo cítit
- 12:30 Oběd
- 13:45 Komunikace a vztahy v rodině
- 14:45 Rodinná konzultace
- 15:45 Odpolední svačinka
- 16:30 Výchova
- 17:30 Večeře
- 19:30 Budování Bahá'í identity u vás doma
- 20:30 Neformální diskuse

Neděle

- 9:00 Jak chránit světlo Ducha
- 10:00 „Modlitba, meditace a deepening u vás doma
- 11:00 Dopolnední svačinka
- 11:30 Literatura ve vaší knihovničce
- 12:30 Oběd
- 13:30 Rovnost pohlaví
- 14:30 Zhodnocení uplynulého víkendu
- 15:00 Konec

Některé praktické záležitosti

Péče o děti: Aby se mohli oba rodiče víkendu plně účastnit, je užitečné, aby se organizátoři postarali také o hlídání jejich dětí. Je dobré, jestliže se této úlohy ujmou ostatní členové společenství.

Studijní materiály: Měl by být k dispozici dostatečný počet kopií pro všechny účastníky.

Různé potřeby a zájmy různých rodin: Cílem programu je podělit se o své porozumění s ostatními, spíše než se snažit dospět ke shodě o tom, jaký by Bahá'í rodinný život měl být. Sami rodiče se musí rozhodnout, jak v praxi využít tyto rady, s přihlédnutím k podmínkám a potřebám v jejich vlastní rodině. Je důležité, aby se v diskusi neopomíjely případy rodin s jedním rodičem nebo rodin, kde je pouze jeden rodič Bahá'í.

Vedoucí semináře

Organizátoři by měli určit jednoho nebo dva vedoucí celého víkendového setkání. Vedoucí by si proto měl pečlivě prostudovat studijní materiály a rozmyslet si celkové pojetí programu.

Vedoucí nemá roli odborníka a neudílí rady. Má fungovat jako vedoucí, který zajišťuje plynulý průběh konzultace. Měl by vědět o situacích, kdy má někdo s konzultací potíže a zajistit, aby každý dostal příležitost do diskuse přispět svými myšlenkami.

Doporučuje se, aby se účastníci střídali ve čtení celé kapitoly nahlas, a poté, aby následovala konzultace. Na konci každé kapitoly často vyvstanou další otázky. Vzhledem k velkému množství informací k prostudování je důležité, aby vedoucí řídil program podle předem dohodnutého rozvrhu.

Jak vzbudit u vašich dětí zájem o duchovní ideály

Napněte každý svůj nerv, abyste si osvojili vnitřní i vnější vznešené vlastnosti, neboť ovocem stromu člověka vždy byly a vždy budou vznešené vlastnosti uvnitř i vně. Není žádoucí, aby se člověk ponechával bez vědomostí a dovedností, neboť pak je jen planým stromem. Potom, jak jen to možnosti a schopnosti dovolují, musíte odít strom bytí ovocem jako je vzdělání, moudrost, duchovní vnímavost a výmluvný jazyk.

Bahá'u'lláh, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 3

Před časem jsme napsali a rozeslali podrobný dopis týkající se výchovy dětí ve víře, jistotě, učenlivosti a duchovních znalostech a dovednostech a také, jak je učit tomu, aby se obracely k Nebeskému Království s prosebným srdcem. Je jisté, že pro to vynaložíte veškeré své úsilí.

'Abdu'l-Bahá, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 28

Naučte je recitovat nebo zpívat Božské Verše z paměti

Učte své děti slovům, která byla seslána od Boha, aby je mohly přednášet těmi nejsladšími tóny. Toto stojí zjeveno v mocné knize.

Bahá'u'lláh, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 7

Učte své děti tomu, co bylo sesláno z nebes vznešenosti a moci, aby mohly přednášet Desky Milosrdného v síních Chrámů uctívání těmi nejlíbeznějšími tóny.

Bahá'u'lláh, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 7

Každého dne za úsvitu svolajte Bahá'í děti a učte je rozmluvám a modlitbám. Toto je nezáslužnějším činem, který přináší dětským srdcím radost: že by měly každého rána obrátit své tváře ke Království a činit zmínku o Pánu a velebit jeho Jméno a nejsladšími hlasy zpívat a recitovat. Tyto děti jsou jako mladé rostlinky a učit je modlitbám je jako nechávat je zavlažit deštěm, aby vyrostly útlé a svěží a jemný vánek lásky Boží je mohl ovívat a rozdechávat je radostí.

'Abdu'l-Bahá, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 28

Prostřednictvím moci a půvabu hudby se povznáší lidský duch. Hudba má nádhernou moc a účinek na dětská srdce, neboť jejich srdce jsou čistá a melodie na ně velmi působí.

'Abdu'l-Bahá, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 80

Na zpívání nebo hlasité čtení Svatých Písem je v Bahá'í učení kladen velký důraz. Bahá'u'lláh říká, že i když účinek nemusí být zprvu patrný, postupně se projeví. 'Abdu'l-Bahá přisuzoval mnoho důležitosti tomu, aby se lidé učili Desky Bahá'u'lláha a Bába z paměti. Také vybízel k tomu, aby se svatá slova zhudebňovala a aby se na různých shromážděních a setkáních zpívala v melodii, která uvádí duše do vytržení.

Cvičte je v lásce

Od samotného počátku se dětem musí dostat božského vzdělání a je třeba jim neustále připomínat, aby měly na paměti svého Boha. Nechť láska Boží proniká jejich nejnihternější bytostí a je přimíšena k jejich mateřskému mléku.

'Abdu'l-Bahá, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 26

Dítěti se musí již v kojeneckém věku dostat Bahá'í výchovy a musí se do něj vdechovat milující duch Krista a Bahá'u'lláha...

‘Abdu'l-Bahá, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str.27

'Abdu-la'Bahá chová naději, že o tyto mladé duše bude na cestě ke hlubšímu poznání pečovat někdo, kdo je naučí milovat.

‘Abdu'l-Bahá, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 33

Vzdělávejte děti v jejich útlém dětství tak, aby se staly mimořádně laskavými a slitovnými ke zvířatům. Je-li zvíře nemocné, měly by se snažit ho vyléčit; je-li hladové, měly by ho nakrmit; má-li žízeň, měly by utišit jeho žízeň; a pokud je unavené, měly by ho nechat si odpočinout.

‘Abdu'l-Bahá, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str.79

‘Abdu'l-Bahá říká, že by se děti měly cvičit v lásce. Někdy to samé potřebujeme i my, rodiče. Maria Montessori trpce podotýká, jak často se stává, že malé dítě se probudí s východem slunce a spěchá do přítomnosti těch, které miluje ze všeho nejvíc na světě, jen aby zjistilo, že vůči jeho pozdravu projevují lenivou netečnost. Tady se jistě my všichni máme ještě co učit.

Dejte jim víru a naději v duchovní úspěchy a ujištění

Vychovávejte je v plnosti duchovních hodnot a ujištěné o darech a láskyplné náklonnosti Pána.

‘Abdu'l-Bahá, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 28

Od jejich dětství jim do jejich srdcí vštěpujte lásku Boží, aby mohly ve svých životech projevat bohabojnost a mít důvěru v Božské dary.

‘Abdu'l-Bahá, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 81

Učte je tomu, aby své životy zasvěcovaly záležitostem, které mají velkou důležitost a inspirujte je ke studiu, které prospěje lidstvu.

‘Abdu'l-Bahá, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 31

Z psychologického úhlu pohledu tvoří tyto druhy pozitivní motivace základ budoucích úspěchů dítěte.

Učte je ctít Boží zákon a práva ostatních

Tím, co je pro děti vrcholně důležité, tím, co má přednost přede vším ostatním, je učit je o jednotě Boha a Božích zákonech... Rodiče musí vynaložit veškerou snahu, aby své děti vychovali jako zbožné lidi. Jestliže děti nedospějí k této největší z ozdob, nebudou poslušné svých rodičů, což v jistém smyslu znamená, že nebudou poslušné Boha.

Bahá'u'lláh, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 4

V nadcházející době bude morálka extrémně upadat. Je nezbytné, aby se děti vychovávaly Bahá'í způsobem, aby našly štěstí v tomto světě i příštím. Nestane-li se tak, budou sklíčeny starostmi a trápením, neboť lidské štěstí má základ v duchovní oblasti.

‘Abdu'l-Bahá, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 26

Také dítě by mělo být srozuměno s tím, že se nebojíme Boha proto, že je krutý, ale proto, že je spravedlivý a uděláme-li něco špatně a zasloužíme-li potrestání, pak může On ve Své spravedlnosti uznat za vhodné nás potrestat. Musíme Boha jak milovat, tak se Ho obávat.

Dopis psaný jménem Shoghi Effendiho, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 78

Součástí procesu učení se respektovat Boží Zákony je uvědomit si, že s porušením zákona jsou nevyhnutelně spojené následky. V některých případech, např. v zákonech souvisejících s tělesným zdravím, tyto následky nemusí být patrné hned. Nicméně existují. Je zajímavé, že Bahá'u'lláh dává úctu k Zákonu do souvislosti s úctou k rodičům. Strážce vyjádřil obavy nad nedostatkem porozumění tomuto principu a poznamenal, že v Americe se děti stávají čím dál nezávislejší na přáních rodičů (a sami rodiče to mnohdy tak chtějí).

Jak vzbudit u vašich dětí zájem o duchovní ideály

a) osobním příkladem

Nechť každý z vás, kdo se pozvedne, aby učil Věc svého Pána, především učí sám sebe, aby jeho řeč vábila naslouchající srdce. Nebude-li učit, slova z jeho úst na srdce hledajících nezapůsobí. Varujte se, ó lidé, náležet k těm, kdož rozdávají dobré rady jiným, a sami se jimi řídit zapomínají.

Bahá'u'lláh, Bahá'u'lláhovy vybrané spisy, str. 277

b) vyprávěním o životech a učení Proroků a za pomoci pouček, příběhů a přirovnání

...od Boha pocházející náboženství, svatá ponaučení, nebeská učení jsou nezranitelným a nenapadnutelným základem lidského štěstí a národy světa nemohou doufat v žádnou skutečnou útěchu nebo vysvobození bez toho velikého léku.

'Abdu'l-Bahá, Tajemství božské civilizace [The Secret of Divine Civilization], str. 99

Pokud vlastníte knihu „The Dawn-Breakers“, můžete si též připravit zajímavé příběhy o raných dobách tohoto Hnutí, které budou děti rády poslouchat. Existují také příběhy ze života Krista, Muhammada a dalších Proroků...

Dopis psaný jménem Shoghi Effendiho, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 66

Vysvětlujeme-li dětem, co to znamená být bohobojný, nejsou žádné připomínky ke způsobu, který používal 'Abdu'l-Bahá k vysvětlování čehokoliv, tzn. k používání přirovnání.

Dopis psaný jménem Shoghi Effendiho, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 78

c) povzbuzením

Podněcujte děti od jejich neútlejšího věku k tomu, aby si osvojovaly všechny druhy vzdělanosti.

'Abdu'l-Bahá, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 28

Kdykoli matka vidí, že dítě udělalo něco dobře, nechť jej pochválí a potěší jeho srdce. Jestliže se ukáže i ten nejnepatrnější projev nežádoucí vlastnosti, nechť si s dítětem promluví a potrestá jej – s použitím prostředků založených na zdravém rozumu, třeba jen nepatrné slovní pokárání, pokud by to bylo nutné. Není však přípustné dítě bít nebo ho ponižovat, neboť by jeho povahu obrátilo úplně naruby, kdyby bylo dítě vystaveno bití nebo slovním urážkám.

'Abdu'l-Bahá, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 53

Za zmínku stojí, že způsob, jakým rodič učí a ukazuje duchovní vlastnosti v praxi, bude mít na výchovu dítěte větší vliv než to, co je sdělováno ústně.

Návrhy k diskusi

Rodiče obdrží papír a tužku a vyberou si jednu z duchovních dovedností uváděných výše (recitování Písem, láska, víra a úcta). Poté ať se zkusí zamyslet nad tím, jak konkrétně by mohli využít všechny tři metody (vlastní příklad, vyprávění, povzbuzení) při výchově vlastních dětí a své nápady ať si poznamenají na papír. Necht' se poté o ně podějí v diskusi s ostatními.

Jak projevovat lásku tak, aby ji šlo cítit

Prohlašujeme, že láska je příčinou existence všech jevů, a že nedostatek lásky je příčinou rozpadu nebo nebytí.

Je proto zjevné, že ve světě lidí je láska největším králem a vládcem. Kdyby se láska zahubila, její přitažlivá síla oslabila a vzájemná přitažlivost lidských srdcí zničila, skutečnosti lidského života by (potom) vymizely.

...Jsme-li z těch, kdož chápou, uvědomujeme si, že Božské dary jsou patrné neustále, stejně jako sluneční paprsky bez ustání vyzařují ze slunečního středu. Neskonala zář slunce dodává našemu neobyčejnému světu radost a jas. Stejně tak i říší srdce a ducha osvěcují a oživují paprsky Slunce Skutečnosti a dary lásky Boží. Tímto se svět bytí, království srdce a ducha, stále přivádí k životu. Kdyby nebylo lásky Boha, srdce by byla bezduchá, duch by chřádl a skutečnost člověka by byla připravena o věčně trvajících dary.

‘Abdu’l-Bahá, Základy světové jednoty [Foundations of World Unity], str. 89

Jakožto Bahá’í chápeme, že základním smyslem našeho života je poznat a milovat Boha. Právě tak, jako vyjadřujeme naši lásku k Bohu konkrétním způsobem – poslušností Jeho zákonům a službou ostatním – tak rovněž jako rodiče projevujeme našim dětem lásku tak, aby ji šlo cítit. Toto vyjádření rodičovské lásky je nezbytné pro fyzický i duchovní růst dítěte.

Lásku k našim dětem projevujeme tím, že jim zajišťujeme základní potřeby pro přežití – stravu, oblečení a bezpečí. Láska je dále prokazována rodičovskou kázní; prostřednictvím pochval a trestů se dítě učí cítit se a chovat konstruktivním a zdravým způsobem. Nad tyto základní znaky rodičovské péče se může láska rodiče k dítěti projevovat tak, aby ji děti mohly pociťovat.

My jako rodiče musíme naše děti nejen milovat, ale také jim umět předávat naši lásku tak, aby si toho byly vědomy. Konkrétní způsoby, jak projevovat lásku, ukazuje příklad ‘Abdu’l-Baháa. Vzpomínky těch, kteří Ho potkali a stýkali se s Ním, nám dávají nahlédnout do studnice Jeho moudrosti.

...jak jsem se blížil ke dveřím, kde stál, dal ostatním pokyn, aby se vzdálili a natáhl ruce ke mně, jako kdyby mě znal odjakživa. A jakmile se naše pravice setkaly, naznačil svou levou rukou, aby všichni opustili místnost, vtáhl mne dovnitř a zavřel dveře.

Pořád drže moji ruku, popošel ‘Abdu’l-Bahá k oknu ke dvěma židlím, které tam byly připraveny. I v tuto chvíli na mne vznešenost Jeho chůze zapůsobila a já jsem se cítil jako dítě vedené svým otcem, více než obyčejným pozemským otcem, k rozhovoru, který přinášel útěchu. Stále držel moji ruku, chvilkami ji tiskl silněji a přitáhl si ji blíže k sobě. A poté ke mně poprvé promluvil, mým vlastním jazykem: Dostalo se mi něžného ujištění, že jsem Jeho velmi drahým synem...

Pak jsme se usadili na ony dvě židle u okna, kolena přitisknutá těsně ke kolenům toho druhého a hleděli jsme si navzájem do očí. Nakonec jeho pohled pronikl přímo do mého nitra. Stalo se to poprvé od okamžiku, kdy se naše oči při jeho prvním pokývnutí setkaly. Ted' už mezi námi neleželo nic a On se na mne díval. Díval se na mne! Zdálo se mi, jakoby mne nikdo předtím

ve skutečnosti neviděl. Měl jsem pocit radosti, že jsem konečně doma, a že někdo, kdo mne dokonale zná, můj Otec, je v pravdě se mnou o samotě...

Přiložil Svě dva palce k mým očím, když mi z tváře utíral slzy, nabádaje mne, abych neplakal, že člověk musí být vždycky šťastný. A smál se.

Nemohl jsem promluvit. Ta chvíle, po kterou jsme oba seděli v dokonalé tichosti, se zdála být dlouhá a mne postupně ovládl pocit hlubokého vnitřního klidu. Potom 'Abdu'l-Bahá položil Svoji ruku na má prsa se slovy, že srdce je to, co promlouvá...

Najednou se zvedl ze Svě židle s další dávkou smíchu, jakoby Ho naplňovala nebeská radost. Otočil se ke mně, uchopil mne za lokty, zvedl na nohy a přivinul mne do své náruče. Ten stisk! To nebylo pouhé objetí! Cítil jsem, jak mi zapraskala žebra. Políbil mne na obě tváře, dal mi ruku kolem ramen a dovedl mne ke dveřím.

To je vše. Ale pak už můj život nikdy nebyl takový jako předtím.

Howard Colby Ives, Brány ke svobodě [Portals to Freedom], str. 31-33

Mistr uchopil matčinu ruku a řekl: „Vítejte, paní Allenová. Máte velmi soudržnou rodinu, velmi soudržnou a všichni budete sjednoceni přes všechny světy Boha.“ Jeho slova k mé matce nás velice potěšila. Potom nás jednoho po druhém přivítal stiskem Svě hřejivé dlaně. Když jsem 'Abdu'l-Baháovi předával žluté růže z naší zahrady, měl velikou radost... Podíval se mi do očí, Jeho dobrotivé smějící se oči se dotkly mé duše; zdálo se mi, že říkají, že On ví, co je v mém srdci a vůbec všechno o mně... V tom okamžiku jsem tiše odevzdal svoje srdce a zasvětil svůj život Jemu.

Povídal si s námi, jako bychom byli starí přátelé a pro každého z nás měl nějaká neobyčejná slova. Potom se 'Abdu'l-Bahá zvedl ze své židle a lehkým krokem, ale jako král, nám Svěma vlastníma rukama v malých křišťálových skleničkách podával ten nejlahodnější čaj, jaký jsem kdy ochutnal.

...Všechny nás naplňovala obrovská radost, že jsme se mohli těšit z Jeho lásky.

Ramona Allen Brown, Vzpomínky na 'Abdu'l-Baháa [Memories of 'Abdu'l-Bahá], str. 36-37

Poklekli jsme u Božského Prahu. Najednou se objevil vedle nás: rozzářený, tichý. V úklonu potřel naše čela vonnou trstí z růží. Poté zvedl každého z nás na nohy. A pak, hlasem, který okouznil mé srdce a celého mne rozechvěl a při vzpomínce na nějž mne ještě teď bodá u srdce, začal recitovat.

Deník Juliet Thompsonové [The Diary of Juliet Thompson], str. 43

A ta Jeho gesta! Nikdy žádné dogmatické máchnutí rukou; nikdy zvednutý varovný prst; žádná povýšenost učitele k žákům. Nýbrž vždycky povzbudivé vzletné švihy, jakoby nás jimi ve skutečnosti chtěl povznést.

Howard Colby Ives, Brány ke svobodě [Portals to Freedom], str. 31-33

'Abdu'l-Bahá předával lásku mnoha hmatatelnými způsoby. Dotykem; výrazem tváře; soustředěnou pozorností předával těm okolo Něj úctu i lásku.

Schopnost milovat a projevovat tuto lásku patrným způsobem je možné rozvíjet. My, jakožto rodiče, se můžeme rovněž modlit za podporu a pomoc při rozvíjení této schopnosti.

Možná témata pro diskusi

Často bereme lásku k našim dětem jako něco samozřejmého a neprojevujeme ji výrazně. Jakým způsobem vyjadřujete výrazně lásku ke svým dětem vy?

Jak si plánujete čas, abyste se mohli svým dětem věnovat individuálně?

Máte dojem, že děláte rozdíly mezi svými dětmi v tom, v jakém množství jim svou lásku projevujete?

Komunikace a vztahy v rodině

Můj domov je domovem míru. Můj domov je domovem radosti a nadšení. Můj domov je domovem smíchu a blaženosti. Kdokoli vstoupí branou tohoto domova musí odejít s potěšeným srdcem. Toto je domov světla; kdokoli sem vstoupí, musí být osvětlen.

‘Abdu’l-Bahá, Rodinný život [Family Life], str. 15

Je jedním z hlavních věroučných zásad Víry, že v se rodině má udržovat jednota.

Dopis psaný jménem Shoghi Effendiho, Rodinný život [Family Life], str. 26

Bahá’í vztahy jsou založeny na lásce a úctě

---

a) Vztah rodičů k dětem

Ten, který vychovává svého syna či syna někoho jiného, jakoby vychovával Mého syna...

Bahá’u’lláh, Bahá’í vzdělání [Bahá’í Education], str. 3

Stejně jako má syn určité povinnosti ke svému otci, obdobně má otec určité povinnosti ke svému synovi. Matka, sestra a další členové domácnosti mají svá určitá výsadní práva. Všechna tato práva a výsady se musí zachovávat, avšak jednota rodiny se musí udržovat...

‘Abdu’l-Bahá, Rodinný život [Family Life], str. 15

Ó vy milující matky, vězte, že v pohledu Boha, je nejlepším ze všech způsobů, jak Jej uctívat, vzdělávat a vychovávat děti a cvičit je ve všech lidských přednostech.

‘Abdu’l-Bahá, Rodinný život [Family Life], str. 8

b) Vztah dětí k rodičům

Po uznání jedinství Boha (Necht’ je chválen a oslavován!) je nejdůležitější ze všech povinností ohled na práva, která náleží rodičům. Tato záležitost byla zmíněna ve všech Knihách Boha.

Bahá’u’lláh, Kitáb-i-Aqdas 106, str. 139

Kdybyste prokazovali svým rodičům laskavost a uznání za jejich spokojenost, potěšilo by to též mne...

‘Abdu’l-Bahá, Rodinný život [Family Life], str. 10

Ó Pane! V tomto Největším Zřízení přijímáš přímlyvy dětí jménem jejich rodičů. Toto je jeden z neskonalé mimořádných darů tohoto Zřízení.

‘Abdu’l-Bahá, Rodinný život [Family Life], str. 11

Jsou též jisté posvátné povinnosti dětí vůči svým rodičům, kteréžto jsou zapsány v Knize Boha jako náležející Bohu. Prospěch [dětí] v tomto světě a v Království závisí na tom, jakou dělají radost svým rodičům, a bez toho dělají zjevnou chybu.

‘Abdu’l-Bahá, Rodinný život [Family Life], str. 9

Po opětovném projití těchto spisů je jasné, že skutečné závazky mezi rodiči a dětmi vyžadují rodinnou atmosféru vzájemné lásky a úcty. Zajímavá je zmínka o nabádání dětí k tomu, aby se modlily za své rodiče. Neměli bychom se příliš bát dát dětem najevo, jak moc jejich modlitby potřebujeme, jestliže jako rodiče máme splnit svoji úlohu.

Jak je důležité učit děti zdvořilosti

Zdvořilost... je nejvyšší vládkyní ctností.

Bahá'u'lláh, Bahá'u'lláhovy Desky, Lawh-i-Dunyá (str. 83), str. 88

Děti se musí pečlivě vychovávat, aby byly co možná nejzdvořilejší a nejzpůsobnější.

‘Abdu’l-Bahá, Výběr ze spisů ‘Abdu’l-Baháa [Selections from the Writings of ‘Abdu’l-Bahá], str. 135

Jedním ze způsobů, jak se děti učí porozumět významu uznání a úcty, je jejich výchova ke zdvořilosti. Významnou výhodou toho, když jsou v rodině oba rodiče, je, že každý může prokazovat a vysvětlovat dětem úctu a uznání k druhému rodiči. Zároveň se to učí i samotní rodiče, že vyjadřují úctu a uznání svým dětem, stejně tak, když je učí poslušnosti.

Zájem o to, co vaše děti dělají

Bez předchozí konzultace nečiňte žádné důležité kroky ve svých osobních záležitostech. Zajímejte se jeden o druhého. Pomáhejte si vzájemně se svými plány a aktivitami. Mějte jeden o druhého starost.

‘Abdu’l-Bahá, Bahá’í konzultace, Lampa vedení [Bahá’í Consultation, The Lamp of Guidance], str. 7

„Žádné trápení není příliš velké, když člověk miluje,“ nechával se slyšet, „a vždycky je čas.“
H.C. Ives, ‘Abdu’l-Bahá, Brány ke svobodě [Portals to Freedom], str. 7

Jedním z nejdůležitějších darů, které jako zaneprázdnění rodiče můžeme svým dětem dát, je náš čas a pozornost a zájem o to, čím se zabývají. Spolupráce na společných aktivitách vytváří jednotu.

Najít si čas k naslouchání

Jak různý byl přístup, který ‘Abdu’l-Bahá volil k tazateli, diskutérovi a při různých příležitostech k rozhovoru. Jeho odpovědi tazateli bylo nejprve mlčení. Ale jeho mysl už hledala odpověď na položenou otázku. Vždycky spíše povzbuzoval ostatní, aby oni mluvili a On poslouchal. Nikdy u něj nebylo možné pozorovat onen často vídaný neklid a nedočkavost ukázat, že zná přesnou odpověď ještě předtím, než tazatel dokončí svoji otázku, a vyslovit ji hned vzápětí. Slyšel jsem zmínky o jistých lidech jako o dobrých posluchačích, ale nikdy jsem si nedovedl představit lepšího posluchače, než byl ‘Abdu’l-Bahá. Jeho porozumění skýtalo více než jen chápavé zaujetí. Bylo to, jakoby se ti dva lidé spojili v jedinou bytost; jakoby se ztotožnil s tazajícím tak hluboce, že docházelo až ke splnutí duší a odpověď v podobě slov se stávala téměř nepotřebnou...

H. C. Ives, Brány ke svobodě [Portals to Freedom], str. 194-195

Naslouchání je velmi důležité, když dítě naznačuje svým chováním, že má nějaké potíže – třeba i takové, kterým samo úplně nerozumí tak, aby je mohlo samo vysvětlit a popsat. Pokud ho rodič vyslechne trpělivě, s pochopením a beze spěchu nenajde okamžité řešení, dítě se

může oklikou dostat k závažnějším problémům, které jsou skutečnou příčinou potíží. Také je potom snadnější pomoci jemu samotnému najít dobré řešení.

Povídání si s dětmi o Bahá'í učení a hodnotách

Každé dítě musí být cvičeno ve věcech ducha, aby mohlo ztělesňovat všechny ctnosti a stát se pramenem slávy pro Věc Boha. Jinak nebude samotné slovo Bahá'í, nepřináší-li žádné plody, k ničemu.

‘Abdu’l-Bahá, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 27

Strážce doufá, že vedle ostatního studia budete pokračovat ve studiu tohoto Učení a usilovně se snažit o dosažení toho, abyste se s ním do hloubky seznámili. Důležitost toho, aby se mladí Bahá'í dokonale obeznámili se všemi aspekty tohoto Učení, nelze nikdy dostatečně zdůraznit, protože, co se učení Víry týče, mají před sebou veliké úkoly, které mají splnit.

Dopis psaný jménem Shoghi Effendiho, Oceán mých slov [The Ocean of My Words], str. 43

Někdy u dětí očekáváme, že do nich bude Bahá'í učení pronikat jaksi automaticky prostě proto, že vyrůstají v Bahá'í domácnosti. Potom můžeme dojít k šokujícímu zjištění, že mají vážné nedostatky ve znalostech a jejich představy o některých věcech jsou mylné. Nikdo jiný než rodič nemá lepší možnost se svými dětmi o Víře promluvit a podnítit je k přemýšlení o tom, jak by mohly být v budoucnu užitečné. Zvlášť důležité je s dětmi v době, kdy rostou, diskutovat o morálních otázkách ještě před tím, než budou samy muset ve svém pozdějším životě přijímat vážná rozhodnutí. Jakmile se nějaká záležitost stane předmětem sporu, je potom mnohem obtížnější ji vyřešit.

Možná témata k diskusi

Jak se mohou děti vychovávat k tomu, aby respektovaly a poslouchaly svoje rodiče?

Pravidla společenského chování se do jisté míry v různých kulturách i mezi rodinami liší. Jaké známky dobrého vychování byste od svých potomků očekávali vy?

Na čem se může vaše dítě společně s vámi podílet?

Co vaše ratolest v poslední době vnímá jako problém?

Které Bahá'í principy a hodnoty v současné chvíli poutají největší pozornost vašich dětí?

Kterým vaše děti přikládají tu největší důležitost?

Konzultace u vás doma

Konzultace je jedním z Bahá'í principů s co nejširším uplatněním. Jako rodiče bychom si měli položit otázku, jakého věku dítě musí dosáhnout, aby se mohlo účastnit rozhodování o rodinných záležitostech, které se ho dotýkají. Můžeme se ho na to třeba i zeptat. Jedním z hlavních důvodů, které dítě motivují, aby se naučilo mluvit, je zajisté potřeba komunikovat a nacházet porozumění.

Ve všech záležitostech je nutné konzultovat. Tuto věc byste měli naléhavě a přesvědčivě zdůrazňovat, aby se principy konzultace mohli řídit všichni. Záměrem toho, co bylo zjeveno Perem Nejvyšším, jest, aby přátelé principy konzultace plně následovali, poněvadž tyto vyvolávaly a budou vyvolávat uvědomění a probuzení a budou zdrojem dobra a blahobytu.

Bahá'u'lláh, Bahá'í konzultace, Lampa vedení [Bahá'í Consultation, The Lamp of Guidance], str. 1

Seznejte tedy, jak snadno se rodinné záležitosti spravují v rodinách, kde panuje jednota – jakých pokroků členové takové rodiny dosahují a jak v tomto světě prospívají. Jejich zájmem je řád, těší se z pohodlí a pokoje, jsou v bezpečí, jejich postavení je zajištěno, jsou předmětem zájvosti ostatních. To takové rodině jen dále den za dnem dodává na velikosti a trvalé cti.

‘Abdu’l-Bahá, Rodinný život [Family Life], str. 8

Ve věci vaší otázky týkající se konzultace otce se synem nebo syna s otcem ve věcech podnikání a obchodu je konzultace jedním základních prvků na kterých spočívá Zákon Boží. Taková konzultace je nesporně přijatelná, ať už mezi otcem a synem nebo jinými lidmi. Není niž lepšího než toto...

‘Abdu’l-Bahá, Rodinný život [Family Life], str. 11

Bahá'u'lláh rovněž zdůrazňoval důležitost konzultace. Neměli bychom se domnívat, že tato hodnotná metoda pro nacházení řešení se omezuje pouze na správní instituce Věci. Rodinná konzultace se zapojením přímé a upřímné diskuse, oživovaná vědomím potřeby umírněnosti a rovnováhy, se může stát všelékem všech domácích konfliktů.

Světový dům spravedlnosti, Rodinný život [Family Life], str. 32

Některé obecné principy Bahá'í konzultace

Bahá'í konzultace je dovedností, které se můžeme naučit užíváním v praxi a také dle příkladu a rad ostatních.

Osvojení si této dovednosti již v dětství je nesmírnou výhodou, která účinně pomáhá při Bahá'í službě v pozdějším životě. Proto se doporučuje rodičům, aby se zamysleli nad tím, jaké jsou základní a nezbytné prvky Bahá'í konzultace a zaměřili se na to, aby je své děti naučili.

... pravá konzultace je duchovní porada naplněná láskyplnou atmosférou. Zúčastnění si musí navzájem prokazovat lásku v duchu přátelství a vzájemnosti, aby se mohlo dosáhnout dobrých výsledků. Láska a přátelství jsou základem...

‘Abdu’l-Bahá, Bahá'í konzultace, Lampa vedení [Bahá'í Consultation, The Lamp of Guidance], str. 8

Když se setkají, musí obrátit své tváře ke Království na Výsostech a žádat pomoc z Říše Slávy. Poté musí při vyjadřování svých postojů jednat s maximální oddaností, zdvořilostí, důstojností, péčí a umírněností.

‘Abdu’l-Bahá, Bahá'í konzultace, Lampa vedení [Bahá'í Consultation, The Lamp of Guidance], str. 4

Člověk by měl zvažovat své názory s maximální vyrovnaností, klidem a rozvahou. Než vyjádří své vlastní názory, měl by opatrně vzít v úvahu stanoviska vyslovená ostatními. Zjistí-li, že

předchozí názor je bližší pravdě a hodnotnější, měl by jej okamžitě přijmout a nepřidržovat se umírněně názoru vlastního.

‘Abdu’l-Bahá, Bahá’í konzultace, Lampa vedení [Bahá’í Consultation, The Lamp of Guidance], str. 8

Konzultace, přímá a nespoutaná, je základem tohoto jedinečného řádu.

Shoghi Effendi, Bahá’í konzultace, Lampa vedení [Bahá’í Consultation, The Lamp of Guidance], str. 13

Mějme též na paměti, že základní myšlenkou Věci Boha není diktátorská autorita, ale pokorné přátelství a vzájemnost, žádná svévolná moc, ale duch upřímné a milující konzultace. Nic kromě ducha pravého Bahá’í nemůže doufat v to, že uvede do souladu principy soucitu a spravedlnosti, svobody a pokory, posvátnosti práv jedince a sebezapření, ostražitosti, rozvážnosti a prozíravosti na straně jedné a přátelství, upřímnosti a odvahy na straně druhé.

Shoghi Effendi, Bahá’í konzultace, Lampa vedení [Bahá’í Consultation, The Lamp of Guidance], str. 11

Jedinečné okolnosti rodinné konzultace

Rodinná konzultace je speciální situace, ve které mají její účastníci zvláštní role a vztahy. Je třeba, aby si rodiče uvědomili, že rodinná konzultace nijak neubírá na jejich rodičovské autoritě, protože mohou vytvořit rámec a definovat její meze a je naprosto oprávněné, aby trvali na tom, že není možné o ničem rozhodovat bez jejich souhlasu.

Všichni členové rodiny mají povinnosti a zodpovědnost k sobě navzájem i k rodině jako celku. Tyto povinnosti i zodpovědnost se liší člen od člena v závislosti na jejich přirozených vztazích. Rodiče mají nevyhnutelnou povinnost své děti vzdělávat a vychovávat – ale ne naopak; děti mají povinnost poslouchat své rodiče – rodiče neposlouchají své děti...

Světový dům spravedlnosti, Rodinný život [Family Life], str. 33

Strážce se ve svých poznámkách... o vztazích mezi rodiči a dětmi, manželkami a manžely v Americe zmínil, že se děti stávají čím dál méně závislémi na přáních rodičů [a sami rodiče to mnohdy tak chtějí] a postrádají k nim respekt. Také manželky mají v některých případech tendenci uplatňovat nespravedlivý stupeň dominance nad svými manžely, což samozřejmě není o nic méně nesprávnější, než že by měli manželé utiskovat své manželky.

Dopis psaný jménem Shoghi Effendiho, Rodinný život [Family Life], str. 33

Žádali jste nicméně o specifická pravidla chování pro řízení vztahů v manželství. Toto Světový dům spravedlnosti učinit nechce a je toho názoru, že odpovídající vedení je obsaženo v kompilaci vydané k tomuto tématu. Například princip, že musí být hájena práva každého člena rodiny a všech zároveň a rada, že konzultace v milujícím duchu by měla být základní myšlenkou, že by se veškeré záležitosti měly řešit v harmonii a lásce, a že jsou období, kdy by se manžel i manželka měli pořídit přání toho druhého. Za jakých okolností by k tomu mělo dojít, si musí každý pár určit sám.

Světový dům spravedlnosti, Ženy – Rovnoprávnost a vývoj [Women – Equality and Development], str. 30

Možná témata pro diskusi

1. Jak a kdy probíhá obecná rodinná konzultace ve vaší rodině? Jaký máte v současnosti z rodinné konzultace pocit?
2. Kterými věcmi se vaše děti chtějí při rodinných konzultacích zabývat nejvíce?

Výchova

Učit tyto děti je jako práce milujícího zahradníka, který pečuje o své mladé rostlinky v rozkvetlých polích Nejslavnějšího.

‘Abdu’l-Bahá, Výběr ze spisů ‘Abdu’l-Baháa [Selections from the Writings of ‘Abdu’l-Bahá], str. 143

Výchova znamená procvičování. Příruční oxfordský slovník definuje výchovu jako „duševní a morální cvičení, procvičovat se v poslušnosti a řádu, přivádět pod kontrolu.“ Shoghi Effendi popisuje účel tohoto procesu:

[Dítě] by se mělo být vychovávat, jeho přirozené sklony harmonizovat, usměrňovat a ovládat, a v případě nutnosti i potlačovat a omezovat, aby se zajistil jeho zdravý tělesný i duševní vývoj.

Z dopisu psaného jménem Shoghi Effendiho, Bahá’í vzdělání [Bahá’í Education], str. 71 (zdůraznění přidáno)

Vychovávat dobrým vedením, procvičováním atd. je tedy podle Bahá’í Písem jasně nezbytnou úlohou rodičovství.

Rady ohledně rodičovské výchovy dětí

Kdykoli matka vidí, že dítě udělalo něco dobře, necht’ jej pochválí a potěší jeho srdce. Jestliže se ukáže i ten nejnepatrnější projev nežádoucí vlastnosti, necht’ si s dítětem promluví a potrestá jej – za použití prostředků založených na zdravém rozumu – třeba jen nepatrného slovního pokárání, pokud by to bylo nutné. Není však přípustné dítě bít nebo ho ponižovat, neboť by povahu dítěte úplně zkazilo, kdyby bylo vystavováno bití nebo slovním urážkám.

‘Abdu’l-Bahá, Bahá’í vzdělání [Bahá’í Education], str 53

Je povinností každého otce a matky dlouhodobě svým dětem radit a usměrňovat je v těch věcech, které vedou k trvalé cti.

‘Abdu’l-Bahá, Výběr ze spisů ‘Abdu’l-Baháa [Selections from the Writings of ‘Abdu’l-Bahá], str. 143

Děti jsou jako svěží a zelenající se větvička; budou vyrůstat každým takovým směrem, kterým je budete vzdělávat. Vynakládejte tu nejvyšší péči, abyste jim vštěpovali vznešené ideály a cíle, aby jednou až dospějí, zalévaly svět paprsky jako zářící svíčky, a aby je po způsobu nedbalých a nevědomých zvířat neposkvrňovaly tělesné žádosti a vášně, ale aby namísto toho upínaly svá srdce k tomu, aby dospěly k věčné cti a osvojovaly si všechny dokonalosti lidstva.

dokonalosti lidstva.“

‘Abdu’l-Bahá, Výběr ze spisů ‘Abdu’l-Baháa [Selections from the Writings of ‘Abdu’l-Bahá], str. 143

Dítě se nesmí vystavovat trápení a výtkám, protože je nevyvinuté. Musí se trpělivě vychovávat.

‘Abdu’l-Bahá, Rodinný život [Family Life], str. 18

Nejprve zjistěte chorobu a určete neduh, pak předepište léčbu, neboť taková je dokonalá metoda zkušeného lékaře.

‘Abdu’l-Bahá. Učení: Největší dar Boha [Teaching: The Greatest Gift of God], str. 14

Existuje tedy pět aspektů, které by měli Bahá'í rodiče brát v souvislosti s výchovou v úvahu. Výchova:

1. Musí být součástí nejranějších prožitků dítěte.
2. Má dlouhodobé trvání.
3. Vyžaduje péči a trpělivost.
4. Vyžaduje, abychom porozuměli potřebám jednotlivých dětí.
5. Základem účinné a zdravé výchovy je láska.

Podstata výchovy, tresty nevyjímaje

Člověk je rovný jako ocel, jejíž podstata je skryta: prostřednictvím nabádání a vysvětlování, dobrých rad a vzdělání se tato podstata odhalí a přivede na světlo. Jestliže mu však bude dovoleno, aby setrval v původních podmínkách, rez žádostivosti a tužeb ho dokáže účinně zničit.

Bahá'u'lláh, z původně nepřeložené Desky, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 3

... přátelé si zřejmě neuvědomili, že většina lidských bytostí potřebuje prvek strachu, aby se chovaly ukázněně? Pouze relativně hodně vyspělé duši bude k dobrému vychování a ukázněnosti stačit láska samotná. Strach z trestu, strach z Boží zloby, když konáme špatně, jsou nutné k udržení lidských kroků na správné cestě. Samozřejmě bychom měli Boha milovat, ale musíme se ho obávat stejně, jako se dítě obává spravedlivého hněvu a rodičovského potrestání. Neděste se Ho jako nějakého tyрана, ale vězte, že jeho slitování přesahuje Jeho spravedlnost.

Shoghi Effendi. Z dopisu psaného jednotlivci jeho jménem, Bahá'í vzdělání [Bahá'í Education], str. 75

... ačkoliv existuje Mistrova Deska, která považuje bití za nepřípustné, toto nutně nezahrnuje všechny formy tělesných trestů. Pro plné porozumění Mistrova postoje k trestům je třeba Jeho Desku studovat v tomto ohledu. Zatím se nemůže zavést žádné pevné pravidlo, a tak se rodiče musí řídit svým uvážením, dokud nenastane pravý čas, aby se principy dětské Bahá'í výchovy mohly lépe objasnit a aplikovat.

Světový dům spravedlnosti, 22.září 1974, Australský Bahá'í archív

Výchova má tedy mnoho aspektů – pochvala, napomenutí, péče o rodinu – stejně jako „dvojitý pilíř odměny a trestu“.

Možná témata pro diskusi

---

1. Co znamená slovo výchova pro vás?
2. Jak souvisí vedení, osobní příklad, způsob jednání rodičů a výchovné pokyny s výchovou?
3. Jakou roli mají ve výchově dětí láska a povzbuzení?
4. Diskutujte, proč je při výchově důležité porozumět věku, potřebám a schopnostem dítěte?
5. Jaká je vaše definice trestu? Kdy je použití trestu vhodné?